

DELOVNI LIST

Področje: zgodovina, arheologija,

Starostno obdobje: 2. triada (4., 5., 6. razred)

Navodilo za delo:

Preberi kratko besedilo in reši nalogo.

Naslov: Starejša železna doba – pokop in družbena razslojenost

Ali veste, kakšen pokopni običaj se je v času starejše železne dobe uveljavil na Štajerskem?

Kakor v času pozne bronaste dobe so tudi v starejši železni dobi pokojnike sprva še pokopavali v plane žgane grobove.

Kmalu se je uveljavil nov način pokopa. Na žgane grobove so nasuli zemljo v različno obsežne gomile. V majhnih gomilah so pepel in nedogorele kosti nasuli kar na tla in na to nasuli zemljo v obliki gomile.

Pogostejše so bile gomile, v katerih so bile odkrite pravokotne grobne kamre. Praviloma so iz večjih ali manjših kamnov zgradili kamnite konstrukcije in jih kopasto prekrili z zemljeno gomilo. Žganino in nedogorele kosti so le redko položili v žaro, pogosteje so jih nasuli kar na tla grobne jame, ki so jo tlakovali s prodniki in kamni. V gomilo so običajno pokopali enega, redkeje dva pokojnika.

Gomila v Pivoli, fotoarhiv Pokrajinskega muzeja Maribor

Izkopana grobna konstrukcija gomile v Razvanju pod Poštelo, fotoarhiv ZVKDS OE Maribor

Kakšna je bila družbena razslojenost v starejši železni dobi in kaj so to knežji pokopi?

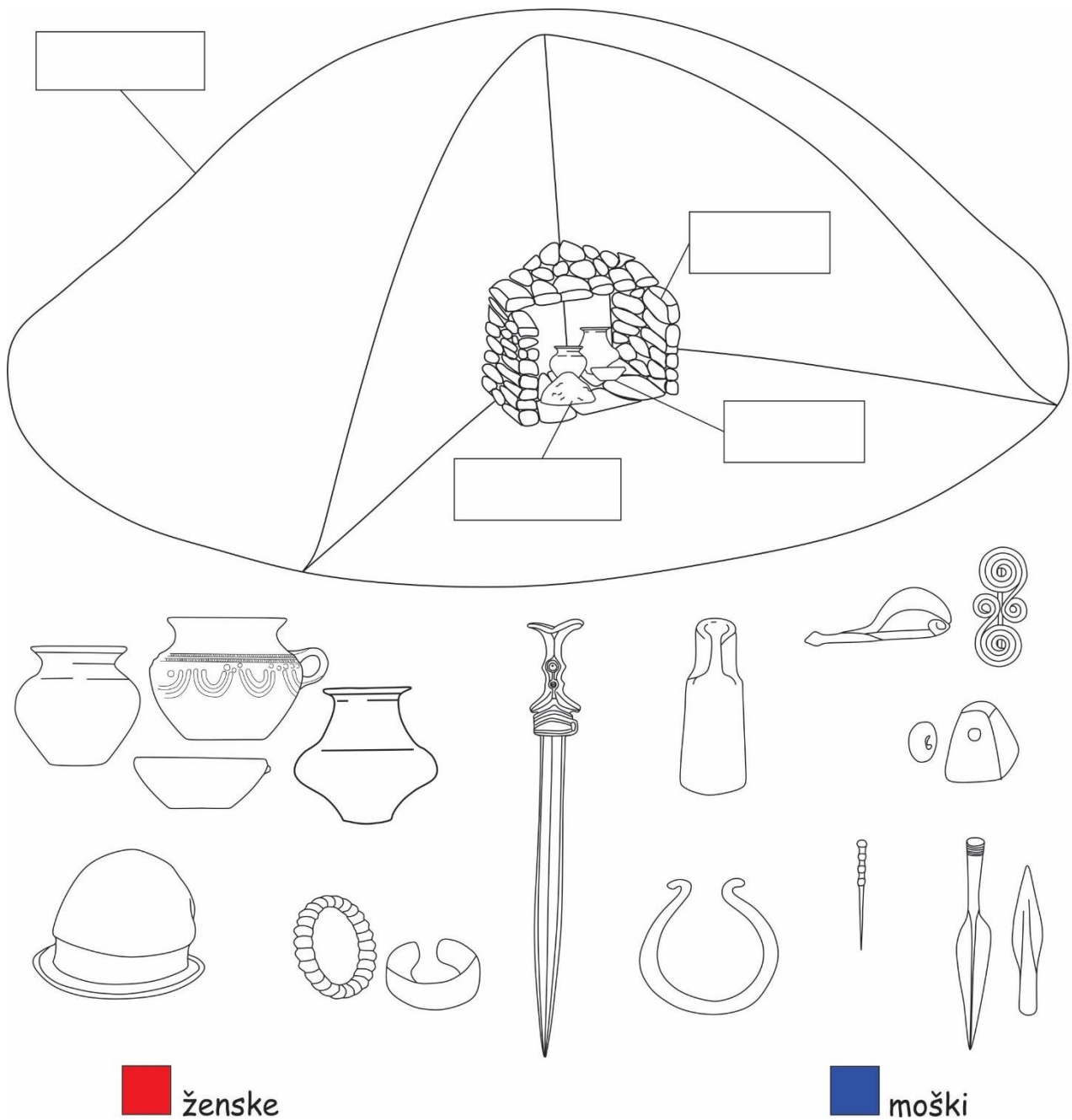
Na začetku starejše železne dobe se je zaradi splošne uporabe železa in razvitih trgovskih stikov oblikoval izrazit vodilni sloj prebivalcev. V svojih rokah je združeval gospodarsko, politično, vojaško in duhovno oblast. Ta vrhnji sloj prebivalcev imenujemo halštatski knezi. Osnovna celica družbe je bila družina oziroma rod. Več rodov pa je sestavljalo skupnost, ki ji je načeloval starešina – knez. Zaradi verovanja v posmrtno življenje so svoj status izkazovali s prestižnimi grobnimi pridatki: v moških grobovih bojna oprema, kovinske posode, konjska oprema in bogata lončenina, v ženskih pa ob lončenini tudi nakit iz bronu, železa, jantarja, steklenih jagod in zlatih listov.

Lončena posoda, gradišče Poštela, hrani Pokrajinski muzej Maribor

POKOP V STAREJŠI ŽELEZNI DOBI

Poimenuj dele gomile, prepoznavaj grobne pridatke in skušaj ugotoviti, za kateri spol so značilni. Ženske pridatke obkroži z rdečo, moške pa z modro barvico.

POMOČ

GOMILO sestavljajo: zemljeno nasutje, grobni pridatki, žganina in nedogorele kosti, grobna kamra.

PRIDATKI: **lončenino** so pridajali tako ženskam kot moškim; **igle** za spenjanje oblačil najdemo v moških grobovih, medtem ko so v ženskih pogosteje umetelno izdelane sponke za oblačila – **fibule**; dele bojne opreme so sestavljali **meč**, **čelada**, **sulične konice** in tulasta **sekira**; ženske so se kratile z različnimi **ovratnicami** in **zapestnicami**; **predilna vretenca** in **tkalske uteži** označujejo grobove svečenic.